

Sümerbank Genel Müdürlüğü Teftiş ve Kontrol Müdürlüğüne,

7.10.1976 günlü ve 3/2 sayılı yazınızla; 21.3.1976 tarihinde, "Kızılay semti ile T.B.M.M. civarındaki direklere (TRT'de faşist işgale son verilmelidir, İmza kampanyasına katıl) başlığını taşıyan DİSK, Yeni Haber-İş, TMMOB, TÜM-DEK ve TÖTED imzalı afişleri yapıştırırken 29 arkadaşımınla birlikte yakalandığım ve sevk edildiğim Ankara C.Savcılığı tarafından ilk sorgum yapıldıktan sonra serbest bırakıldığım" belirtilerek, bu konuda savunmam istenmektedir.

Olay kısaca şöyle olmuştur:

Genel Başkanı bulunduğum, Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÖTED)in de, aralarında bulunduğu ve bahsi geçen yazınızda isimleri belirtilen kuruluşlar, bir afiş çıkarılmasına karar almışlar ve bu afişi bastırılmışlardır.

Afişin bastırılmasından sonra, 1630 sayılı Dernekler Kanunu'nun 39. maddesi uyarınca, Ankara C.Savcılığı Basın Bürosu'na ve Ankara Valiliğine başvurularak, afişin örneği ibraz edilmiş ve alındı belgeleri alınmıştır. Bu durum, ilişikte sunulan, Ankara Basın Savcılığı'nın 31.8.1976 tarihli "takipsizlik kararı"nda; bu karara verilmesinin nedeni olarak belirtilmektedir. Ayrıca bir kamuni zorunluluk bulunmamasıyla birlikte, Ankara Belediyesi'ne de bildirimde bulunmuş ve 19.8.1976 tarih ve 1976/271 sayı ile yapılan başvuru, Ankara Belediyesi'nin kayıtlarına geçmiştir.

Söz konusu edilen afişle ilgili olarak, kamuni bakımdan bütün gereklilikler yerine getirilmiş bulunmaktadır.

Nitekim, bu konuda Ankara C.Savcılığı'na yapılan soruşturma nedeniyle de kovuşturmaya geçen olmadığı kararı verilmiş bulunmaktadır. Kararın bir örneği ilişikte sunulmuştur.

Sayın Müfettişliğiniz tarafından yürütülen soruşturmada, idari yönünün ele alınacağı nedeniyle konuya 4001/14 sayılı Sümerbank Personel Yönetmeliği ve 657 sayılı Kanun açısından bakmakta yarar vardır:

7.10.1976 tarihli yazınızda, Sümerbank Personeli Yönetmeliği'nin 62. ve 66. maddeleri hükümlerine değinilmekte ve bu maddeler açısından bir soruşturma yürütüldüğü belirtilmektedir.

Önbelikle belirtelim ki, Emniyet Müdürlüğü'nün yazısı ile intikal ettirildiği bildirilen "afiş yapıştırmak" iddiası doğru değildir, ben afiş yapıştırmış değilim. Nitekim bu husus, 21.8.1976 günü Ankara Emniyet Müdürlüğü tarafından düzenlenen ifade zaptında da açıkça görülecektir.

Olay günü afiş yapıştıran Dernek üyelerine, polis tarafından müdahale edildiğinin bildirilmesi üzerine, yapılan işin bütün kanuni gereklerinin yerine getirilmiş olduğumu, kanunlara bir aykırılık bulunmadığını anlatmak maksadıyla Derneğin avukatı ile birlikte araba ile olay yerine geldim. Orada hazır bulunan emniyet memurları, kendilerinin bir yetkisi bulunmadığını belirttiler. Bunun üzerine meseleyi yetkililerle görüşmek için karakola gitmeyi teklif ettik. Ancak karakoldan, C.Savcılığı'na sevkedileceğimizi söylediler. C. Savcılığında ise serbest bırakıldım.

Dernek kurma hakkı, Anayasa'nın 29. maddesinden kaynaklanan temel haklardandır. Dernek kurma ve üye olma hakkına sahip herkes gibi, memurlar da bu haktan yararlanmaktadırlar. Bu konuda dernekleme tanınmış olan anayasal güvence, dernek üyelerinin, memur olsun veya olmasın eşitçe yararlanabileceği bir güvencedir. Bu duruma göre, memurların da dernek kurabilecekleri Anayasa'da güvence altına alınmış olduğuna; dernek üyelerinin, derneğin çeşitli kademelerinde görev alması tabii olduğuna göre, gene kanunlarla düzenlenmiş olan ve derneklerin yapabileceği faaliyetler olarak, kanunlarda belirtilmiş bulunan bir hakkın kullanılmasının, başka bir kanuna ve nihayet kanunlara uygun olmak zorunda olan yönetmeliklere aykırı olabileceği düşünülemez. Nitekim bildiri ve afiş çıkarma hakkı, 1630 sayılı Dernekler Kanunu'nun 39. maddesi ile kabul edilmiş ve bu hakkın nasıl kullanılacağı da düzenlenmiş olduğuna göre, bu hakkın kullanılmasında başka bir kanuna yada yönetmeliğe aykırılık da söz konusu olamaz. İlişikte sunulan 31.8.1976 tarihli takipsizlik kararı da, bunu kanıtlamaktadır.

7.10.1976 tarihli yazınızda, 4001/14 sayılı yönetmeliğin 62.,66. ve 112/b maddelerinden bahsedilmektedir.

.3.

Yönetmeliğin 62. maddesi, Sümerbank personeli için, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na bağlı kalsak, yürürlükteki kanunları sadakatle uygulamak" yükümlülüğünü koymaktadır. Yukarıda açıklanan durum karşısında Anayasa'ya ve kanunlara her hangi bir aykırılığın bulunmadığı açıktır.

66. madde ise, "görevin gerektirdiği itibar ve güvene şayık olduğunu hismet içindeki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek; Devlet ve Sümerbank'ın itibarını sarsıcı fiil ve davranışlardan kaçınmak zorunluluğu"ndan bahsetmektedir. Yönetmeliğin 112/b maddesi de, aynı konuya değinmekte olduğundan, bu iki madde üzerinde birlikte düşünülebilir.

Hakkında soruşturmaya konu edilen husus, memuriyetin görevinin dışında bir konu ile ilgili olduğu için, bunun "memuriyet görevinin gerektirdiği itibar ve güvene layık olma" yönünden, "itibar sarsıcı bir fiil ve davranış" tarzında düşünülüp düşünüleceğini değerlendirmek gerekmektedir.

657 sayılı Kanun'un 125. maddesinde de, aynı konuya değinilmektedir. Memuriyet görevinin gerektirdiği itibar ve güvene layık olup olmamak, memuriyet görevi dışındaki bir fiil veya davranışın itibar sarsıcı olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, bu fiil veya davranışın memuriyet görevine bir uyum veya aykırılığının bulunup bulunmadığına bağlıdır. Yasalarda düzenlenmiş bir hakın, gene yasalara aykırı olamayacağı kadar, bu fiil ve davranışın, yüz kızartıcı bir niteliğinin bulunup bulunmadığı, küçük düşürücü olup olmadığı; değerlendirmenin ölçülü olmak gerekir. Yasalarda tanınan ve memurlara yasaklanmayan bir hakın kullanılmasının "itibar sarsıcı" olarak kabulü mümkün değildir. Bunun 657 sayılı kanuna da konulmuş olmasının nedeni; devlet memurlarını, mesela sarhoşluk, kumar v.s. gibi yüz kızartıcı ve küçük düşürücü hâfketlerden uzak tutmaktır.

Genel Başkanı bulunduğum Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTEED), 7500 üyesi bulunan bir teknik eleman örgütüdür. Dernek "teknik elemanlar arasında birliği sağlamak, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Anayasa hükümlerinden kaynaklanarak teknik elemanların temel hak ve özgürlüklerini, yurt çıkarlarında doğrultusunda savunmak, geliştirmek ve sorunları ile ilgili çalışmalar yapmak" amacını gütmekte, bu

.4.

nedenle Anayasa ve kanunlar çerçevesinde görev yapmaktadır. Söz konusu afişin, Dernek çalışmaları açısından da, "itibar sarsıcı" kabul edilebilecek bir niteliği olamaz.

Gerekli görülürse, Günay Bolazar ve Erçen Sansal'ın tanık olarak ifadelerinin alınmasını diler ve soruşturmanız nedeniyle savunması bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

14.10.1976

H.Aylat Güker

Tanıklar:

1. Günay Bolazar
EGO Otobüs İşletmesi
Müdürü - ANKARA
2. Erçen Sansal
Bayındır Sok. 22/2,
Hitit Apt. Kızılay-ANKARA

Eki: 4 nüsha Ankara Basın
Savcılığının 31.8.1976 gün ve
1976/348 sayılı "Takipsizlik Kararı"